

CÁC NHÀ LÃNH ĐẠO THAM GIA ĐÀM PHÁN HIỆP ĐỊNH ĐỐI TÁC CHIẾN LƯỢC XUYỀN THÁI BÌNH DƯƠNG (TPP) ĐANG ĐƯA RA MỤC TIÊU SẼ KẾT THÚC ĐÀM PHÁN VÀO CUỐI NĂM 2013. THEO QUAN SÁT CỦA HIỆP HỘI DỆT MAY VIỆT NAM (VITAS), TRONG CÁC CUỘC ĐÀM PHÁN VỀ TPP, DỆT MAY LUÔN LÀ MỘT TRONG NHỮNG NỘI DUNG QUAN TRỌNG BỞI QUY MÔ VÀ SỰ ẢNH HƯỞNG CỦA NGÀNH ĐẾN TẤT CẢ CÁC NỘI DUNG ĐÀM PHÁN. CHÍNH VÌ VẬY, KHI HIỆP ĐỊNH NÀY ĐƯỢC KÝ KẾT SẼ CÓ TÁC ĐỘNG LỚN ĐẾN NGÀNH DỆT MAY CỦA VIỆT NAM CẢ VỀ CƠ HỘI CŨNG NHƯ NHỮNG NGUY CƠ VÀ THÁCH THỨC.

TPP và những tác động tới dệt may Việt Nam

● THU HOÀI

Cơ hội lớn, thách thức nhiều

Các chuyên gia trong ngành Dệt May cho rằng, Hiệp định TPP được ký kết sẽ là cú hích mới cho sự phát triển của Ngành, cả số lượng và chất lượng. Số lượng ở đây hàm ý quy mô sản xuất và xuất khẩu, chất lượng là nói tới sự hoàn thiện hơn trong hệ thống sản xuất kinh doanh dệt may Việt Nam (DMVN), cải thiện giá trị gia tăng của sản phẩm. Ông Lê Tiến Trường, Ủy viên HĐQT, Phó Tổng giám đốc thường trực Tập đoàn Dệt May Việt Nam (Vinatex) cho rằng, nếu Hiệp định TPP được ký kết thì xuất khẩu dệt may của Việt Nam sẽ có thêm cú hích để bật mạnh hơn nữa. Trong khi nhiều doanh nghiệp (DN) ý thức được Hiệp định TPP sẽ tạo ra cơ hội cho họ được cạnh tranh lành mạnh hơn, cơ cấu lại khách hàng, lựa chọn khách hàng phù hợp với nội lực của mình thì nhiều DN lại tỏ ra lo lắng. Xét về chất lượng,

sản phẩm may mặc Việt Nam không thua kém các nước trên thế giới, nhưng hiện nay ngành Dệt May vẫn chưa chủ động về nguyên phụ liệu. Đặc biệt là nguồn nguyên liệu bông trong nước mới chỉ đáp ứng nhu cầu từ 1-3% cho sản xuất sợi, còn nguyên liệu vải chỉ cung cấp được từ 20-25% cho ngành may nội địa và xuất khẩu.

Năm 2012, tổng giá trị kim ngạch xuất khẩu dệt may cả nước đạt 17 tỷ USD. Trong đó, xuất khẩu vào thị trường Mỹ chiếm 50%, Nhật Bản 12%, Hàn Quốc 6%. Hiện, thuế suất trung bình của DMVN vào Mỹ là 17,5%; EU là 9,6%. Khi Việt Nam tham gia Hiệp định TPP, thuế suất dệt may là 0%. Tuy nhiên, TPP quy định, tất cả nguyên liệu đầu vào của ngành này phải có xuất xứ từ các nước thuộc TPP mới được hưởng thuế suất ưu đãi, trong khi nguồn cung nhập nguyên liệu của các DN lại không nằm trong khối TPP (chiếm gần 88%).

Trước những cơ hội và khó khăn đang hiện hữu, các DN DMVN đã chuẩn bị tinh thần cho sân chơi lớn này như thế nào?

Cuộc chạy đua không cân sức

Hiện nay, nhiều DNDM trong nước đã nỗ lực đầu tư mở rộng qui mô sản xuất, được xem là những điểm sáng, niềm hy vọng của DNDM trong nước. Đi đầu là Vinatex, chỉ trong 6 tháng đầu năm 2013, cũng với kim ngạch xuất khẩu như năm 2012, nhưng kim ngạch nhập khẩu nguyên phụ liệu trong năm nay giảm hơn so với năm trước khá nhiều, tỷ lệ nội địa hóa của Vinatex đạt hơn 50%. Nhiều dự án sợi, dệt nhuộm của Vinatex đã đi vào hoạt động như Nhà máy Sợi Vinatex - Hồng Lĩnh quy mô 30.000 cọc sợi, Nhà máy Phú Bài 2 quy mô 15.000 cọc sợi... Và hiện đang triển khai nhiều dự án nhà máy sợi quy mô từ 10.000 - 30.000 cọc sợi như Nhà máy Sợi Phú Hưng, Đồng

Quý, PVTEX Nam Định, PVTEX Phú Bài 3... Trong 6 tháng cuối năm 2013, Vinatex sẽ khởi công và hoàn thành 3 dự án nhà máy may tại khu vực miền Trung Công ty CP SX-TM May Sài Gòn (Garmex) đã có bước đón đầu TPP bằng cách đầu tư, mở công ty tại Mỹ để bán hàng trực tiếp ở thị trường này theo cách “mua tận gốc, bán tận ngọn”. Ông Nguyễn Ân - Tổng Giám đốc Garmex cho biết, hiện nhiều nhà nhập khẩu lớn là đối tác lâu năm của DN tại thị trường Mỹ đều muốn tăng lượng hàng cung ứng trong năm 2014 lên khoảng 20-30% so với hiện nay. Hiện các DNDM Việt Nam đang thiếu năng lực sản xuất, vì vậy DN đang mở rộng đầu tư nhà xưởng, tăng thêm dây chuyền may tại các nhà máy ở Quảng Nam, Bà Rịa - Vũng Tàu.

Những vòng đàm phán cuối cùng của Hiệp định TPP đang diễn ra dự kiến được kết thúc vào cuối năm nay và DMVN hy vọng sẽ có bước đột phá lớn từ TPP. Tuy nhiên, thực tế một “cuộc chiến” đang diễn ra không cân sức giữa các DN có vốn FDI và DN trong nước, đó là hiện các DN dệt may FDI đã nhanh chân, vượt trội hơn và ngày một bỏ xa DN trong nước trong cuộc chạy đua về xuất khẩu và tận dụng các cơ hội mới.

Theo Vitas, trong hơn 3.000 DNDM trên cả nước, số lượng DN

FDI chiếm khoảng 25% nhưng kim ngạch xuất khẩu dệt may chiếm hơn 60% trong tổng kim ngạch xuất khẩu của cả nước. Và hầu hết các DN FDI của Hàn Quốc, Đài Loan (Trung Quốc)... đã tiếp tục mở rộng sản xuất khắp cả nước để đáp ứng nhu cầu XK. Để tận dụng cơ hội từ TTP, dù không nằm trong những nước tham gia đàm phán TPP nhưng nhiều DN sợi, dệt, nhuộm của Trung Quốc đã đầu tư nhiều nhà máy dệt nhuộm lớn tại Việt Nam... Như vậy, ngành DMVN mặc dù có số lượng DN và quy mô hoạt động được đánh giá là tương đối mạnh, nhưng lại đang có một khoảng cách khá xa với DN FDI là điều đáng suy ngẫm. Hơn nữa, đây là ngành hàng chủ lực mà Việt Nam đã mang ra “cân đo đong đếm” trong các cuộc đàm phán TPP. Chúng ta kỳ vọng về việc sẽ bán được nhiều hàng khi vào TPP nhưng lấy cái gì để bán thì chưa được quan tâm! Sự đầu tư về công nghiệp hỗ trợ, nguồn nguyên phụ liệu tại chỗ của các DN trong nước tuy có nhưng nhỏ lẻ và quá ít so với các DN FDI. Trong tháng 8 và đầu tháng 9, một loạt các hội thảo về Hiệp định TPP - tác động đến DN DMVN do Vitas tổ chức tại tỉnh Đồng Nai, Đà Nẵng và Thái Bình, đã có rất nhiều DN bày tỏ sự lo lắng của mình trước sự kiện lớn này. Bà Nguyễn Thị Bích Liên -

Giám đốc Công ty May công nghiệp Đồng Nai (TP. Biên Hòa) đã thẳng thắn trao đổi: “DN rất quan tâm đến TPP, nhiều bạn hàng Nhật Bản của Công ty đã thảo luận về vấn đề này, nhưng cái khó hiện nay là nguồn nguyên liệu trong nước chưa đáp ứng được nhu cầu sản xuất, nên DN lo khó được hưởng mức thuế ưu đãi khi vào TPP, vì chỉ khi nhập khẩu nguyên liệu từ các nước thành viên TPP, DN mới được ưu đãi”.

Ông Vũ Ngọc Thuận - Giám đốc Công ty CP Đồng Tiến (Biên Hòa) lại cho rằng: “Khó khăn về nguyên, phụ liệu đã là vấn đề muôn thuở và khó hy vọng thay đổi trong vài năm tới vì đầu tư cho ngành dệt, nhuộm không dễ. Thực tế nhiều tỉnh, thành không khuyến khích đầu tư cho dệt, nhuộm vì e ngại vấn đề môi trường”. Nhiều DN khác quan tâm đến việc sau khi TPP được ký kết, DN vừa và nhỏ sẽ gặp nhiều khó khăn về vốn, nguồn lực... vì vậy khó đủ điều kiện để tiếp cận cơ hội từ TPP. Bên cạnh đó, việc trao đổi thông tin, liên kết giữa các DN trong ngành chưa phát huy hết hiệu quả, cũng chính là cho DN khi hội nhập. Các chuyên gia trong ngành đã nhận định, việc các DN FDI nhanh chân đi trước để nắm bắt cơ hội, đáng để cho các nhà quản lý và các DN DMVN quan tâm và bàn thảo ■

Hiện, thuế suất trung bình của dệt may Việt Nam vào Mỹ là 17,5%; EU là 9,6%. Khi Việt Nam tham gia Hiệp định TPP, thuế suất dệt may là 0%. Hiện TPP đã qua vòng đàm phán thứ 19 vào 22-30/8/2013 tại Brunei. Và đây được xem là vòng đàm phán có tính quyết định khi chỉ còn chưa đầy 2 tháng nữa là đến thời hạn chót mà các bên phải nhất trí hoàn tất đàm phán Hiệp định. Trong các vòng đàm phán, Vitas luôn sát cánh, tận dụng mọi cơ hội, thực hiện chức năng tư vấn cho Đoàn đàm phán chính thức của Chính phủ Việt Nam về lĩnh vực dệt may và có những đề xuất với Đoàn về nội dung liên quan đến quy tắc xuất xứ, chính sách thuế quan cho hàng hóa dệt may.